

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Роман ГРЕШКО

“28” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ
обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії

Спеціальність: D3 Менеджмент

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Факультет, на якому здійснюється підготовка фахівців: Географічний

Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент туристичної індустрії» затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «28» квітня 2025 року)

Розробник: к.е.н., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування **Лусте Олена Олегівна**

Викладач: к.е.н., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування **Лусте Олена Олегівна**

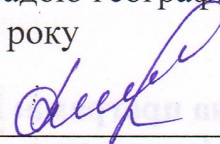
Погоджено
з гарантом ОП

Валентина ПІДГІРНА

Погоджено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

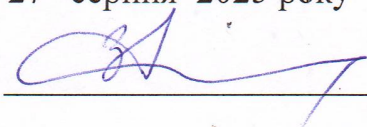
Голова навчально-методичної ради

Наталя АНДРУСЯК

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

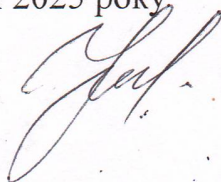
Завідувач кафедри

Зоя ГАЛУШКА

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради

Ірина НИКИФОРАК

Мета навчальної дисципліни «Економічна теорія» - формування у майбутніх бакалаврів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних сучасним умовам економічного розвитку країни, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Пререквізити. «Економічна теорія» є фундаментальною дисципліною, вивчається у першому семестрі разом з «Вищою математикою та елементами логіки», «Регіональною економікою», «Актуальними питаннями історії та культури України», «Українською мовою за професійним спрямуванням».

Результати навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань D Бізнес, адміністрування та право за спеціальністю D3 Менеджмент (освітня програма: «Менеджмент туристичної індустрії») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	5	150	30		30		90		Екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	денна форма		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	7
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА МІКРОЕКОНОМІКА				
Тема 1. Економічна теорія як наука	11	2	2	7
Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства. Цілі Сталого Розвитку (ЦСР)	11	2	2	7
Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем	11	2	2	7
Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки	11	2	2	7
Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці. Партнерство заради досягнення ЦСР	10	2	2	6
Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин	10	2	2	6
Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин	10	2	2	6
Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура	10	2	1	7
Разом за ЗМ1	84	16	15	29
Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА				
Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку	11	2	2	7
Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання	10	2	2	6
Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання	8	2	2	4
Тема 12. Макроекономічна нестабільність	8	2	2	4
Тема 13. Фінансова система	8	2	2	4
Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу	8	2	2	4
Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація	7	1	2	4
Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика	6	1	1	4
Разом за ЗМ 2	66	14	15	31
Усього годин	150	30	30	90

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	<p>Економічна теорія як наука</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії як науки. 2. Предмет та функції економічної теорії 3. Економічна теорія в системі економічних наук. 4. Методи економічного дослідження 5. Економічні категорії, принципи і закони. 6. Види економічних законів.
2	<p>Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства. Цілі Сталого Розвитку (ЦСР)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори (ресурси) як передумова виробництва. Характеристика основних факторів виробництва. Роль науки та інформації в організації виробництва. Екологія як фактор виробництва. 2. Ефективність використання ресурсів та виробнича функція. 3. Місце і роль людини в економіці. Людський і соціальний капітал. 4. Альтернативність використання ресурсів і необхідність раціонального вибору. Крива виробничих можливостей. 5. Проблема реалізації Цілей сталого розвитку в умовах обмежених економічних ресурсів
3	<p>Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формаційний та цивілізаційний підходи до визначення закономірностей розвитку суспільства 2. Зміст і структура економічної системи. Структура відносин власності. Способи координації дій економічних суб'єктів. 3. Роль і функції суспільних інститутів в розвитку економічної системи. 4. Ринкові та неринкові економічні системи та їх еволюція.
4	<p>Ринок як економічна форма організації функціонування економіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасне товарне виробництво. Товар, його сутність та властивості. 2. Суть і функції грошей. Еволюція функцій грошей. Природа сучасних грошей. 3. Сутність ринку. Суб'єкти та об'єкти ринкових відносин. Функції ринку та його роль у суспільному виробництві. 4. Попит та пропозиція на ринку. Закони попиту та пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. 5. Ціна в системі ринкових відносин. Види цін та методи ціноутворення.
5	<p>Конкуренція в ринковій економіці. Партнерство заради досягнення ЦСР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль конкуренції в ринковій економіці. Види конкуренції. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва конкуренція. Досконала та 2. Форми і методи конкурентної боротьби. 3. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. 4. Форми та риси олігопольної поведінки. 5. Монополістична конкуренція та її основні ознаки. 6. Держава як регулятор конкурентних відносин. Форми ДПП
6	<p>Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин. 2. Потреби домогосподарств, їх сутність і класифікація. 3. Види доходів домогосподарств та механізм їх формування. 4. Поведінка домогосподарств як споживачів та як власників економічних ресурсів.

7	<p>Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підприємництво як явище. Економічні, правові та соціальні у 2. Фірма (підприємство) як основний суб'єкт ринкової економіки. Функції підприємства. 3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: одноосібні володіння, партнерства і корпорації. 4. Витрати виробництва та їх економічне значення. Види витрат виробництва.
8	<p>Види ринків та їхня інфраструктура</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та види ринків. Сутність та складові ринкової інфраструктури. 2. Ринок товарів та послуг. 3. Ринок природних ресурсів. Земля як об'єкт купівлі-продажу. Ціна землі. 4. Фінансові ринки. Кредитний ринок. 5. Ринок праці та його інфраструктура. Особливості попиту та пропозиції на ринку праці. 6. Становлення та розвиток ринкової інфраструктури в Україні
9	<p>Національна економіка та показники її розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості національної економіки. Національна економіка як система. Макроекономічні пропорції та структура національної економіки. 2. Сукупний суспільний продукт як результат національного виробництва. 3. Система національного рахівництва. Основні макроекономічні показники системи національних рахунків. 4. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи розрахунку ВВП (ВНП). 5. Макроекономічні показники та рівень цін.
10	<p>Розподіл національного доходу і його споживання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть розподілу та перерозподілу національного доходу, його роль в суспільстві. Причини нерівності доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. 2. Споживання, заощадження та нагромадження національного доходу. 3. Сутність, види та структура інвестицій. Джерела інвестицій. 4. Бідність та її критерії. Суб'єктивна та об'єктивна бідність.
	<ol style="list-style-type: none"> 5. Державна політика регулювання доходів. Державні соціальні стандарти та гарантії. Соціальна політика держави.
11	<p>Загальноекономічна рівновага та економічне зростання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи аналізу макроекономічної рівноваги. Теоретичні підходи до макроекономічної рівноваги. 2. Сутність і компоненти сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. 3. Поняття та особливості сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції. Фактори сукупної пропозиції. 4. Загальна ринкова рівновага. 5. Сутність, показники та чинники економічного зростання.
12	<p>Макроекономічна нестабільність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Циклічний характер розвитку ринкової економіки: фази, причини, класифікація ділових циклів. 2. Сучасні економічні цикли та механізми державного антициклічного регулювання. 3. Інфляція: сутність, показники, види, наслідки та інструменти державної антиінфляційної політики. 4. Зайнятість: поняття, структура, форми та ключові показники. 5. Безробіття: основні види, рівень природного безробіття, наслідки, взаємозв'язок з інфляцією (закон Оукена, крива Філіпса). 6. Державна політика регулювання зайнятості та відтворення робочої сили.

13	<p>Фінансова система</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінанси: суть, структура, функції та специфіка фінансових відносин. 2. Бюджетна система і державний бюджет: принципи, доходи та видатки. 3. Податки: сутність, функції, види, методи оподаткування, крива Лаффера. 4. Фіскальна політика: цілі, інструменти та вплив на економіку. 5. Бюджетний дефіцит і державний борг: причини, способи фінансування та наслідки.
14	<p>Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грошовий обіг. Закони грошового обігу. Грошові системи та їх еволюція. 2. Кредитна система: функціональний та інституціональний аспекти. Кредитний механізм та кредитна політика. 3. Банківська система. Економічні функції та види банків. Види банківських операцій. Центральний банк та його функції. 4. Небанківські фінансово-кредитні інститути. 5. Регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика.
15	<p>Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і умови формування світового господарства. 2. Міжнародний поділ праці та економічні засади його функціонування. 3. Інтернаціоналізація як основа розвитку світової економіки. 4. Міжнародна економічна інтеграція та основні інтеграційні угруповання. 5. Міжнародні фінансово-кредитні організації: Світовий банк, МВФ, МБРР, ЄБРР. 6. Глобалізація як сучасний етап розвитку світового господарства.
16	<p>Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Структура міжнародної торгівлі. Експорт. Імпорт. Торгівельний і платіжний баланси країни. 2. Міжнародні валютно-фінансові відносини та їхня роль у світогосподарських зв'язках. Сучасна система валютних відносин та механізм їх регулювання. 3. Сутність та причини міжнародного руху капіталів. 4. Міжнародна міграція робочої сили. 5. Міжнародні науково-технічні зв'язки, їх сучасні форми та тенденції розвитку. 6. Державне регулювання зовнішньо-економічної діяльності.

Тематика практичних занять з переліком завдань

Назва теми	Кількість годин
<p>Тема 1. Економічна теорія як наука</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна теорія як результат еволюції суспільного пізнання господарських процесів та етапи її історичного розвитку. 2. Зміст предмета економічної теорії в контексті взаємозв'язку виробництва, розподілу, обміну та споживання благ. 3. Функції економічної теорії як наукової основи аналізу, прогнозування та управління соціально-економічними процесами. 4. Місце економічної теорії в системі економічних наук та її роль як теоретичного підґрунтя прикладних дисциплін. 5. Практична значущість економічної теорії у формуванні економічної політики та прийнятті управлінських рішень. 6. Методологія економічної теорії: абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання та системний підхід. 7. Економічні категорії як узагальнені поняття господарських явищ і процесів, їх еволюція та форми вияву в ринковій системі. 8. Економічні принципи як базові положення раціонального вибору і поведінки в умовах обмеженості ресурсів. 9. Економічний закон як об'єктивна закономірність економічного життя, що виявляється через сталі причинно-наслідкові зв'язки. 10. Відмінності між економічними законами, гіпотезами та моделями у контексті наукового пізнання економіки. 	2
<p>Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства. Цілі Сталого Розвитку (ЦСР)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні ресурси як фундаментальна передумова виробництва та основа економічної діяльності суспільства. 2. Класифікація ресурсів виробництва за критеріями походження, мобільності, відновлюваності та ступеня участі у виробничому процесі. 3. Характеристика основних факторів виробництва з урахуванням сучасної структури економіки та впливу цифровізації. 4. Виробнича функція як інструмент дослідження ефективності поєднання ресурсів у процесі створення економічних благ. 5. Людина як активний суб'єкт економіки та джерело формування людського й соціального капіталу. 6. Альтернативність у використанні ресурсів як результат їх обмеженості та основа для здійснення раціонального вибору. 7. Крива виробничих можливостей як аналітичний інструмент для візуалізації компромісів між альтернативними варіантами виробництва. 8. Трансформація класичних виробничих факторів під впливом науково-технічного прогресу та інноваційних змін. 9. Роль науки, інформації та технологій як ключових чинників організації сучасного виробництва в умовах глобальної конкуренції. 10. Екологічні обмеження як новий фактор виробництва та передумова інтеграції принципів сталого розвитку у виробничу діяльність. 11. Сталий розвиток як стратегічна рамка для формування економіки, що базується на балансі між ефективністю, соціальною відповідальністю та екологічною безпекою. 	2
<p>Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибір між формаційним і цивілізаційним підходами як основою для пояснення 	2

<p>суспільного розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Структура економічної системи та взаємодія її ключових елементів: ресурси, виробництво, власність, інститути. 3. Економічна система традиційного типу: залежність від звичаїв, стабільність і обмеженість розвитку. 4. Командна (планова) економіка: централізоване планування, державна власність і обмежена свобода вибору. 5. Ринкова економіка: приватна власність, вільне ціноутворення та конкуренція як механізми координації. 6. Змішана економічна система: поєднання ринкових принципів з державним регулюванням соціально важливих сфер. 7. Переваги та недоліки різних типів економічних систем у контексті ефективності, стабільності та соціальної справедливості. 8. Проблеми переходу від командної до ринкової економіки: приклад України та інших постсоціалістичних країн. 9. Еволюція форм власності та її роль у зміні типів економічних систем. 10. Роль суспільних інститутів у забезпеченні стабільного функціонування економіки (закон, держава, ринок, культура). 11. Адаптація традиційних типів економічних систем до викликів цифрової економіки, глобалізації та сталого розвитку. 	
<p>Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми економічних зв'язків у суспільстві: натуральне та товарне виробництво, їх відмінності та еволюція. 2. Сутність товару та його основні властивості: споживна вартість і вартість як економічні категорії. 3. Причини виникнення грошей та основні теоретичні концепції: товарна, номіналістична, кількісна теорії. 4. Еволюція форм і функцій грошей: від металевих і паперових до електронних і цифрових грошей. 5. Природа сучасних грошей: довіра, державна гарантія та роль Центрального банку. 6. Сутність ринку та ринкових відносин: ознаки ринку, механізм саморегулювання, об'єкти та суб'єкти ринку. 7. Функції ринку у сучасній економіці: інформаційна, стимулююча, розподільча, посередницька, регулююча. 8. Попит і пропозиція як головні сили ринку: чинники впливу, графічне зображення. 9. Закон попиту і закон пропозиції. Рух по кривій і зміщення кривих. 10. Ринкова рівновага та її порушення: надлишок, дефіцит, державне втручання. 11. Ціна як економічна категорія: види цін (ринкова, фіксована, регульована), методи ціноутворення (витратний, ринковий, нормативний). 	2
<p>Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль конкуренції як основного регулятора в ринковій економіці: функції та значення для ефективності виробництва. 2. Види конкуренції: внутрішньогалузева та міжгалузева, цінова і нецінова, пряма і прихована. 3. Досконала конкуренція: її ознаки, умови існування та практичне значення в сучасній економіці. 4. Форми та методи конкурентної боротьби: ціноутворення, реклама, інновації, контроль над ресурсами. 5. Монополія: причини виникнення, економічні наслідки та форми (природна, штучна, законодавча). 	2

<p>6. Олігополія: особливості структури, взаємозалежність фірм і риси олігопольної поведінки.</p> <p>7. Монополістична конкуренція: її відмінності від інших ринкових структур і приклади з практики.</p> <p>8. Держава як гарант конкурентного середовища: антимонопольна політика, регулювання ринку, підтримка малого бізнесу.</p> <p>9. Вплив конкуренції на досягнення Цілей сталого розвитку: заохочення інновацій, зменшення ресурсних витрат, формування етичних стандартів.</p> <p>10. Партнерство бізнесу, держави та громадянського суспільства як умова створення стійкого конкурентного середовища.</p>	
<p>Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин</p> <p>1. Домогосподарство як економічний суб'єкт: основні риси, функції та роль у ринковій економіці.</p> <p>2. Сутність потреб домогосподарств: економічна природа та значення в мотивації поведінки.</p> <p>3. Класифікація потреб: за рівнем нагальності, характером споживання, тривалістю дії.</p> <p>4. Джерела доходів домогосподарств: праця, власність, трансферти, підприємницька діяльність.</p> <p>5. Механізм формування доходів домогосподарств в умовах ринку.</p> <p>6. Поведінка домогосподарств як споживачів: споживчий вибір, бюджетні обмеження, ефект доходу та заміщення.</p> <p>7. Домогосподарство як власник ресурсів: участь у ринку праці, капіталу, землі.</p> <p>8. Вплив доходів і цін на структуру споживання та заощадження домогосподарств.</p> <p>9. Сучасні тенденції трансформації поведінки домогосподарств у цифровій економіці.</p> <p>10. Роль держави у підтримці добробуту домогосподарств: соціальна політика та оподаткування.</p>	2
<p>Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин</p> <p>1. Сутність підприємництва: ознаки, умови реалізації, значення для ринкової економіки.</p> <p>2. Фірма як основний суб'єкт ринкових відносин: економічна природа та функції підприємства.</p> <p>3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: порівняння одноосібного володіння, партнерства, корпорації.</p> <p>4. Види підприємств за законодавством України: юридичні особи та ФОП, державні, приватні, колективні, комунальні.</p> <p>5. Основні джерела фінансування підприємницької діяльності та їх вплив на розвиток бізнесу.</p> <p>6. Витрати виробництва: класифікація та роль у визначенні прибутку та ціни.</p> <p>7. Ризики підприємницької діяльності та способи їх мінімізації.</p> <p>8. Соціальна відповідальність фірм у сучасному економічному середовищі.</p>	2
<p>Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура</p> <p>1. Структура ринкової системи: класифікація ринків за об'єктами обміну та способами регулювання.</p> <p>2. Товари та послуги як об'єкти купівлі-продажу: особливості функціонування ринку споживчих благ.</p> <p>3. Ринок природних ресурсів: економічна природа землі, ціна землі та механізм її формування.</p> <p>4. Фінансові ринки: сутність, структура, роль у мобілізації капіталу.</p> <p>5. Кредитний ринок: учасники, типи кредитів, інструменти та особливості взаємодії.</p>	

<p>6. Ринок праці: попит на працю, пропозиція праці, формування рівноважної заробітної плати.</p> <p>7. Інфраструктура ринку праці: біржі праці, агентства з працевлаштування, профспілки, служби зайнятості.</p> <p>8. Сутність ринкової інфраструктури: організації, установи та інститути, що забезпечують функціонування ринку.</p> <p>9. Основні елементи інфраструктури ринку: товарні біржі, фондові біржі, банківська система, страхові компанії.</p> <p>10. Особливості становлення інфраструктури ринку в Україні: досягнення, проблеми, перспективи розвитку.</p>	
<p>Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку</p> <p>1. Національна економіка як цілісна система економічних відносин у межах країни.</p> <p>2. Особливості національної економіки як відкритої системи у глобальному середовищі.</p> <p>3. Макроекономічні пропорції та їх ролі у збалансованому розвитку економіки.</p> <p>4. Визначення економічного змісту валового внутрішнього продукту (ВВП) та його функцій в аналізі економіки.</p> <p>5. Порівняння ВВП і валового національного продукту (ВНП) як альтернативних показників результатів економічної діяльності.</p> <p>6. Три основні методи обчислення ВВП (виробничого, доходного, витратного) та їх практичного застосування.</p> <p>7. Інтерпретація номінального і реального ВВП у контексті інфляційних процесів та динаміки рівня цін.</p> <p>8. Індeksi рівня цін (дефлятор ВВП, ІСЦ, ІЦВ) та їхнє значення у макроекономічному аналізі.</p> <p>9. Використання макроекономічних показників для оцінювання темпів зростання, економічної стабільності та добробуту населення.</p> <p>10. Аналіз динаміки ВВП України у порівнянні з іншими країнами та висновки щодо структури її економічного розвитку.</p>	2
<p>Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання</p> <p>6. Суть процесів розподілу та перерозподілу національного доходу. Механізми, що забезпечують первинний та вторинний розподіл доходів.</p> <p>7. Соціально-економічна роль розподілу доходів у суспільстві: економічне і етичне значення.</p> <p>8. Причини нерівності доходів.</p> <p>9. Криву Лоренца та коефіцієнт Джині. Рівень соціальної диференціації в Україні.</p> <p>10. Взаємозв'язок між рівнем доходів населення, споживанням, заощадженням і нагромадженням. Фактори, що впливають на їх співвідношення.</p> <p>11. Види інвестицій та їх структура в українській економіці. Основні джерела інвестицій у сучасній економіці України.</p>	2
<p>12. Поняття бідності. Критерії об'єктивної та суб'єктивної бідності. Статистичні дані щодо рівня бідності в Україні.</p> <p>13. Оцініть вплив державної політики на регулювання доходів населення: податкових і трансфертних механізмів впливу.</p> <p>14. Державні соціальні стандарти та гарантії в Україні.</p> <p>15. Основні цілі соціальної політики держави та рівень їх реалізації в сучасних умовах.</p>	
<p>1. Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання</p> <p>2. Макроекономічна рівновага як стан збалансованості між сукупним попитом і сукупною пропозицією в межах національної економіки.</p> <p>3. Теоретичні підходи до аналізу макроекономічної рівноваги: неокласичний, кейнсіанський, монетаристський та сучасний синтез.</p>	2

<p>4. Сукупний попит (AD.. Крива сукупного попиту.</p> <p>5. Цінові та нецінові чинники сукупного попиту: державна політика, податки, очікування, інвестиційна активність, стан зовнішньоекономічного середовища.</p> <p>6. Сукупна пропозиція (AS) . Крива сукупної пропозиції у короткостроковому та довгостроковому періоді відповідно до рівня гнучкості цін і ресурсів.</p> <p>7. Фактори, що визначають сукупну пропозицію: ціни на ресурси, продуктивність праці, технологічні зміни, податкова політика, інституційні умови.</p> <p>8. Загальна ринкова рівновага на різних відрізках кривої сукупної пропозиції.</p> <p>9. Порушення загальної рівноваги як наслідок внутрішніх або зовнішніх шоків.</p> <p>10. Економічне зростання, його показники</p> <p>11. Чинники економічного зростання (нагромадження капіталу, технічний прогрес, ефективне використання ресурсів, інституційні зміни та освіта). Економічне зростання в Україні.</p> <p>12. Відмінність між екстенсивним та інтенсивним типами зростання.</p> <p>13. Умови забезпечення стійкого економічного зростання.</p>	
<p>Тема 12. Макроекономічна нестабільність</p> <p>1. Циклічність як закономірність розвитку ринкової економіки.</p> <p>2. Ділові цикли, їх класифікація і періодичність.</p> <p>3. Причини циклічного розвитку. Фази економічного циклу. Комплексна характеристика кризи (рецесії).</p> <p>4. Особливості сучасних економічних циклів. Державне антициклічне регулювання.</p> <p>5. Причини і сутність інфляції. Показники та засоби вимірювання інфляції.</p> <p>6. Види та типи інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.</p> <p>7. Методи боротьби з інфляцією. Антиінфляційна політика держави.</p> <p>8. Сутність зайнятості населення. Структура та форми зайнятості.</p> <p>9. Основні види та показники зайнятості.</p> <p>10. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природне (нормальне) безробіття.</p> <p>11. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.</p> <p>12. Роль держави в регулюванні зайнятості та відтворенні робочої сили.</p>	2
<p>Тема 13. Фінансова система</p> <p>1. Циклічність як закономірність розвитку ринкової економіки.</p> <p>2. Ділові цикли, їх класифікація і періодичність.</p> <p>3. Причини циклічного розвитку. Фази економічного циклу. Комплексна характеристика кризи (рецесії).</p> <p>4. Особливості сучасних економічних циклів. Державне антициклічне регулювання.</p> <p>5. Причини і сутність інфляції. Показники та засоби вимірювання інфляції.</p> <p>6. Види та типи інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.</p> <p>7. Методи боротьби з інфляцією. Антиінфляційна політика держави.</p> <p>8. Сутність зайнятості населення. Структура та форми зайнятості.</p> <p>9. Основні види та показники зайнятості.</p> <p>10. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природне (нормальне) безробіття.</p> <p>11. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.</p> <p>12. Роль держави в регулюванні зайнятості та відтворенні робочої сили.</p>	2
<p>Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу</p> <p>1. Сутність грошового обігу, його структура, елементи та роль у забезпеченні економічної рівноваги.</p>	2

<p>2. Об'єктивні залежності між кількістю грошей в обігу, цінами, швидкістю обігу грошей і товарною масою; кількісна теорія грошей.</p> <p>3. Типи грошових систем та їх еволюція: від металевих до паперово-кредитних систем; особливості сучасної грошової системи.</p> <p>4. Кредитна система: двоаспектний підхід до структури – функціональний (види кредитів, форми кредитування, кредитні відносини) та інституціональний (учасники кредитного ринку).</p> <p>5. Кредитний механізм і кредитна політика: принципи кредитування, регулювання обсягів та умов надання кредитів, цілі та інструменти державної кредитної політики.</p> <p>6. Банківська система як складова фінансового сектора</p> <p>7. Основні банківські операції: активні (кредитні), пасивні (залучення коштів), розрахункові, депозитні, валютні, інвестиційні тощо.</p> <p>8. Центральний банк і його роль в економіці.</p> <p>9. Небанківські фінансово-кредитні інститути: страхові компанії, кредитні спілки, інвестиційні фонди, пенсійні фонди та їх роль у формуванні фінансових ресурсів.</p> <p>10. Регулювання грошового обігу: методи прямого та непрямого впливу держави, інструменти монетарного регулювання.</p> <p>11. Грошово-кредитна (монетарна) політика: цілі, види, інструменти .</p>	
<p>Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація</p> <p>1. Формування світового господарства як цілісної економічної системи: історичні передумови, етапи розвитку та сучасна структура.</p> <p>2. Сутнісні ознаки та внутрішня логіка функціонування світового господарства як багаторівневої взаємопов'язаної системи національних економік.</p> <p>3. Міжнародний поділ праці: принципи, форми (галузевий, технологічний, територіальний) та його вплив на спеціалізацію країн.</p> <p>4. Інтернаціоналізація економіки як процес зростання взаємозалежності національних ринків товарів, капіталів і технологій.</p> <p>5. Види інтернаціоналізації: виробництва, торгівлі, капіталу, фінансів, науково-технічної сфери.</p> <p>6. Механізми та етапи міжнародної економічної інтеграції: від преференційної зони до економічного союзу. Провідні інтеграційні об'єднання: ЄС, НАФТА/USMCA, МЕРКОСУР, АСЕАН, Африканський союз – структура, цілі, функціонування.</p> <p>7. Світова фінансова система: інституційна структура, принципи регулювання, роль транснаціональних банків.</p> <p>8. Група Світового банку: структура, функції, напрями фінансування, проєкти в країнах, що розвиваються.</p>	2
<p>9. Міжнародний валютний фонд: роль у підтриманні валютної стабільності, програми кредитування, антикризова політика.</p> <p>10. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): місія, інструменти інвестування, вплив на економіки перехідного типу.</p> <p>11. Глобалізація світового господарства: економічні, соціальні, технологічні та культурні виміри.</p> <p>12. Наслідки глобалізації: зростання міжнародної конкуренції, нерівномірність розвитку, загрози економічного домінування.</p> <p>13. Актуальні виклики для України в умовах інтеграції до глобального економічного простору.</p>	2
<p>Разом</p>	30

Індивідуальні науково-дослідні завдання (НДЗ)

Назва теми

1. Економічне мислення: роль і місце в структурі суспільної свідомості.
2. Економічні теорії Стародавнього Світу (Китай, Індія, Греція, Єгипет, Рим).
3. Трактатування предмета економічної науки різними економічними школами.
4. Розвиток економічної думки в Україні.
5. Порівняння ролі виробництва і споживання у формування та розвитку потреб.
6. Формування корисності матеріальних благ та послуг у процесі виробництва.
7. Структура потреб людини за сучасних умов.
8. Суперечності економічних інтересів та їх роль в соціально-економічному розвитку.
9. Роль продуктивних сил в економічній системі.
10. Особливості трансформації економічної системи України.
11. Еволюція відносин власності.
12. Класифікація стадій економічного розвитку за формаційним підходом.
13. Інституційні підходи до класифікації етапів економічного розвитку суспільства.
14. Порівняльна характеристика ліберальної та корпоративної моделей змішаної економіки.
15. Причини, механізми та наслідки державного регулювання ринкових цін.
16. Теорії вартості.
17. Практичне застосування концепції еластичності попиту.
18. Підходи до трактування природи ринкової рівноваги.
19. Теорії витрат виробництва.
20. Економічні теорії прибутку (А.Маршалл, Дж.Кларк, П.Самуельсон, К.Макконелл).
21. Підприємницька діяльність як фактор зростання норми прибутку.
22. Особливості формування ринкової інфраструктури в Україні.
23. Проблеми ефективності виробництва в умовах перехідної економіки.
24. Вплив нецінової конкуренції на формування та розвиток ринкової структури.
25. Специфіка основних інструментів недобросовісної конкуренції в умовах України.
26. Особливості функціонування фінансових ринків в Україні.
27. Фондова біржа і біржові індекси.
28. Витоки підприємництва та його розвиток в Україні в ХІХ – на початку ХХ ст.
29. Малий бізнес: характерні риси, переваги, зарубіжний досвід і проблеми становлення в Україні.
30. Роль підприємницької етики у розвитку господарства країн.
31. Диференціація доходів у суспільстві та соціальні суперечності.
32. Розподіл доходів між сім'ями та риси бідності, забезпеченості.
33. Проблеми максимізації прибутків фінансово-промислової олігархії.
34. Розвиток небанківських фінансово-кредитних інститутів в Україні.
35. Матеріальне виробництво і сфера послуг, їх функції та взаємозв'язок.
36. Особливості взаємозв'язку споживання, заощаджень та інвестицій.
37. Закономірності динаміки основних макроекономічних показників української економіки.
38. Економічне зростання, якість життя та проблеми екології.
39. Регіональні особливості зайнятості населення України.
40. Соціальні наслідки безробіття.
41. Характеристика податкового навантаження в умовах різних країн.
42. Роль державного бюджету у забезпеченні добробуту широких верств населення розвинених країн.
43. Аналіз структури Державного бюджету України в поточному році.
44. Підходи до розуміння природи державного боргу.
45. Роль держави в регулюванні конкурентних відносин.

46. Специфіка прояву ринкового фіаско в умовах трансформаційних перетворень економіки.
47. Індикативне планування в сучасних умовах.
48. Антимонопольна політика держави.
49. Еволюція та сучасний стан світової валютної системи.
50. Проблеми та перспективи вступу України до ЄС.
51. Регіональні ринки сучасного світового господарства: Європа, Америка, Центральна і Південно-Східна Азія.
52. Класифікація і джерела розв'язання глобальних проблем людства.
53. Концепції регулювання платіжного балансу та валютного курсу.
54. Економічна безпека України.
55. Економічна свобода та державне регулювання: баланс у ринковій економіці.
56. Витрати, вибір і альтернативна вартість: приклади з повсякденного життя.
57. Поведінка споживача: як змінюються уподобання під впливом інфляції.
58. Попит і пропозиція в умовах воєнної економіки: трансформація ринкових механізмів в Україні.
59. Роль домогосподарств у національній економіці: структура доходів і витрат.
60. Ціна і конкуренція: як змінюється ринок під впливом монополій.
61. Інфляція у побуті: як вона впливає на бюджет студента.
62. Економічна роль держави: фіскальна політика в умовах кризи.
63. Тіньова економіка: причини виникнення та її наслідки для бюджету.
64. Ринок праці: очікування молоді та реальність перших робочих місць.
65. Роль цифровізації у зміні економічних відносин (електронна комерція, криптовалюти, платформи обміну).
66. Соціальні аспекти розподілу доходів: нерівність як загроза економічній стабільності.
67. Економіка споживання: як реклама та мода впливають на раціональність вибору.
68. Сучасні економічні цикли: як розпізнати кризу на ранній стадії.
69. Глобалізація та локальні ринки: вплив транснаціональних корпорацій на економіку регіонів.
70. Зелені економіки: чи є в Україні передумови для сталого розвитку.
71. Ринок освітніх послуг: вартість знань у сучасному суспільстві.
72. Поведінкова економіка: чому ми приймаємо нераціональні економічні рішення.
73. Модель економічного вибору у контексті воєнного часу: стратегія виживання бізнесу.
74. Економічна теорія і повсякденне життя: як працює «невидима рука» Адама Сміта сьогодні.

Завдання для самостійної роботи здобувачів освіти

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Економічна теорія» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання індивідуального завдання у вигляді есе або реферату та презентації результатів виконаного завдання.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Економічна теорія як наука Поняття школи і напрямку в економічних теоріях. Ретроспектива розвитку економічної думки. Аналіз взаємозв'язку економ теорії з іншими економічними науками.	4
2	Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства. ЦСР. Показники економічної та соціальної ефективності виробництва Проблема обмеженості економічних ресурсів, графік виробничих можливостей, шляхи розширення виробничих можливостей.	6
3	Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем Аналіз елементів організаційної структури суспільства Роль держави у сучасній економіці. Об'єкти та цілі державного регулювання. Порівняльний аналіз розвитку різних типів економічних систем Аналіз ефективності розвитку різних типів економічних систем	6
4	Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки Функції грошей та їхня еволюція Особливості ринку в сучасних умовах Служба зайнятості і ринок праці в Україні	6
5	Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці Монополізація сучасної економіки та основні типи ринкових структур. Антимонопольна політика держави.	5
6	Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин Економічна поведінка домашніх господарств	5
7	Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин Господарський Кодекс України: характеристика підприємництва і підприємств	5
8	Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура Ринок інновацій Характеристика попиту і пропозиції на ринках України	6
9	Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку Аналіз динаміки макроекономічних показників України Аналіз макроекономічних показників, що характеризують процеси взаємодії виробництва і споживання	6
10	Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання Особливості та проблеми розподілу доходів у сучасній Україні Проблема нерівності в доходах. Державна політика перерозподілу доходів	5
11	Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання Показники сукупного попиту і сукупної пропозиції в Україні за час незалежності	6

12	Тема 12. Макроекономічна нестабільність України Аналіз процесів інфляції в Україні Аналіз системи зайнятості та безробіття в Україні Інфляція і перерозподіл доходів в Україні. Антиінфляційні заходи Засоби боротьби з безробіттям в Україні Аналіз макроекономічних показників, що характеризують економічне зростання	6
13	Тема 13. Фінансова система Аналіз динаміки макроекономічних фінансових показників в Україні	6
14	Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу Аналіз банківської системи України Розвиток кредитних відносин в Україні	6
15	Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація Характеристики глобальної економіки Джерела розв'язання глобальних проблем людства. 6	6
16	Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика Регіональні ринки сучасного світового господарства: Європа, Америка, Центральна і Південно-Східна Азія. Проблеми та перспективи вступу України в ЄС. Економічна безпека України	6
		90

Методи навчання:

вербальні методи (лекція, бесіда, пояснення, розповідь тощо); пояснювально-ілюстративні методи; ситуаційні завдання; робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами; самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни; дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

У викладання курсу використовуються такі **освітні технології**:

1. Лекції та їх презентації.
2. Онлайн-лекції, у тому числі - відео з відомими економістами або гостьові лекції викладачів ЗВО, з якими укладено договори про співробітництво.
3. Семінарські заняття, вебінари й онлайн-дискусії.
4. Групова робота, коли студенти розв'язують практичні завдання та кейси.
5. Онлайн-тести та опитування: Використання системи MOODLE
6. Застосування інформаційних технологій, використання статистичних даних для аналізу економічних процесів, створення графіків та діаграм для пояснення їх динаміки.
7. Зовнішні гостьові лекції експертів і практиків, що допомагає здобувачам освіти побачити, як теорія використовується на практиці.
8. Електронні підручники і ресурси репозитарію ЧНУ.

Система контролю і оцінювання

Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень застосовуємо методи усного і письмового контролю:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, презентації результатів виконаних завдань, кейсів, представлення аналітичних завдань.
- **методи письмового контролю:** контрольні роботи, тестування, самостійні роботи, виконання вправ, написання есе,
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми контролю

Форми поточного контролю – тести, письмові роботи (тематичні, модульні), усне

індивідуальне та фронтальне опитування.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Економічна теорія», представлений на електронній платформі <https://moodle.chnu.edu.ua>.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на семінарському занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів		
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4		

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Визначте предмет, функції та методи економічної теорії
2. Охарактеризуйте основні етапи розвитку економічної теорії
3. Визначте сутність та методи розрахунку ВВП
4. Охарактеризуйте потреби суспільства та їх класифікацію
5. Охарактеризуйте блага як спосіб задоволення потреб. Поясніть як визначається корисність споживчих благ
6. Дайте характеристику основних факторів виробництва та виробничих можливостей суспільства
7. Визначте сутність та структуру економічної системи суспільства та взаємозв'язок основних елементів
8. Охарактеризуйте диференціацію доходів у суспільстві та поясніть причини нерівномірності розподілу доходів
9. Визначте сутність, зміст і структуру власності. Роль відносин власності в економічній системі.
10. Охарактеризуйте необхідність системи соціального захисту населення та форми участі держави в перерозподілі доходів.
11. Визначте особливості поведінки домогосподарств як споживачів та як власників економічних ресурсів
12. Визначте зміст та головні ознаки ринкової економічної системи вільної конкуренції
13. Поясніть теоретичні концепції макроекономічної рівноваги
14. Розкрийте зміст та головні ознаки командно-адміністративної економіки. Охарактеризуйте особливості економіки радянського типу
15. Розкрийте зміст та нецінові чинники сукупного попиту
16. Поясніть зміст і головні ознаки змішаної економіки. Наведіть специфічні риси основних моделей змішаної економіки
17. Розкрийте зміст та нецінові чинники сукупної пропозиції
18. Розкрийте особливості процесів ринкової трансформації економіки України
19. Суть, фактори та показники економічного зростання. Охарактеризуйте макроекономічні показники національної економіки України у 2022 р.
20. Розкрийте сутність цивілізаційного підходу до періодизації економічного розвитку суспільства
21. Охарактеризуйте зміст, структура та призначення державного бюджету. Крива Лаффера. Причини та наслідки бюджетного дефіциту
22. Розкрийте суть та поясніть структуру фінансової системи. Суб'єкти фінансових відносин.
23. Розкрийте структуру та функції банківської системи. Охарактеризуйте особливості функціонування банківської системи України
24. Визначте типи ринкового середовища та порівняйте їх за такими характеристиками: кількість продавців, тип продукту, контроль над ціною, нецінова конкуренція. Наведіть приклади.

25. Визначте статус і функції Центрального банку. Покажіть дію основних інструментів грошово-кредитної політики
26. Охарактеризуйте менеджмент як систему управління підприємством.
27. Визначте суть функції та види податків. Характеристика податкової системи України
28. Охарактеризуйте грошовий обіг та його основні закономірності
29. Охарактеризуйте необхідність державного втручання в економіку
30. Визначте умови виникнення, функції та види ринків
31. Визначте суть економічної політики держави, її напрямки, методи та інструменти впливу
32. Визначте поняття та функції ринкової інфраструктури, її підсистеми та складові елементи
33. Охарактеризуйте циклічність руху економіки: причини, види, фази ділової активності
34. Охарактеризуйте зміст закону попиту. Покажіть дію нецінових чинників попиту
35. Розкрийте суть, причини та види інфляції, покажіть вплив інфляції на економічну систему
36. Охарактеризуйте зміст закону пропозиції. Покажіть дію нецінових чинників пропозиції
37. Охарактеризуйте зайнятість як економічну проблему. Суть, причини та форми безробіття. Роль держави в регулюванні зайнятості населення
38. Визначте етапи становлення, економічні засади функціонування, структуру та основні риси світового господарства
39. Поясніть суть та функції ціни в ринковій економіці, види цін та методи ціноутворення
40. Розкрийте форми міжнародних економічних відносин
41. Поясніть сутність та економічні основи конкуренції, види та методи конкурентної боротьби
42. Поясніть зміст валютного курсу та його види та фактори, що визначають валютний курс
43. Охарактеризуйте суть, етапи та форми міжнародної економічної інтеграції, фактори інтеграції та дезінтеграції
44. Визначте причини виникнення та основні види монополій. Обґрунтуйте необхідність та форми державного антимонопольного регулювання
45. Сутність та умови існування підприємництва, його функції та види
46. Розкрийте економічні засади формування світового господарства. Зміст теорії порівняльних переваг. Міжнародний поділ праці та його чинники
47. Визначте поняття підприємства, наведіть види класифікації підприємств
48. Наведіть приклади протекціоністських та ліберальних засобів регулювання зовнішньої торгівлі
49. Охарактеризуйте структуру національної економіки та основні макроекономічні пропорції
50. Дайте характеристику ВВП та показників, що розраховуються на основі ВВП

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформального навчання регламентується

«Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у системі формальної освіти)» Чернівецького національного університету, затвердженим рішенням Вченої ради від 28 березня 2022 року (наказ ректора №109) та оновленим протоколом № 16 від 25 листопада 2024 року. (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chnivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>)

У ЧНУ можуть бути визнані результати професійних курсів, тренінгів, семінарів, вебінарів, конференцій та майстер-класів, якщо їх тематика, обсяг і зміст відповідають результатам навчання освітньої програми. Також можливе зарахування частин освітніх компонентів - окремих тем чи розділів - за умови відповідності програмним результатам дисципліни.

Процедура їх зарахування передбачає подання заяви, декларації та сертифікатів із зазначенням годин/кредитів та контенту, після чого предметна комісія університету оцінює відповідність результатів неформального навчання результатам освітньої програми через співбесіди, тестування або демонстрацію практичних навичок. Можливе повне або часткове зарахування: при повному визнанні - зарахування як освітнього компоненту з кредитами ECTS, при частковому - окремих складових дисципліни або вибірових компонентів, відповідно до встановлених обмежень (до 25 % курсу).

Рекомендована література

Основна

1. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2025. 232 с.
2. Соколов М., Горлач М., Кримов М. та ін. Економічна теорія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.
3. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Марченко О. С. та ін. Економічна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків : Право, 2019. 268 с.
4. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Знання, 2019. 702 с.
5. Вергун В. А., Ступницький О. І., Приятельчук О. А., Гуменюк Я. М. Економікс : навч. посіб. Київ : Вадекс, 2023. 422 с.
6. Мащенко М. А., Бріль М. С., Кліменко О. М. та ін. Економічна теорія / за заг. ред. М. А. Мащенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 266 с.
7. Якобчук В. П. (ред.). Економічна теорія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 450 с.

Додаткова

1. Галушка З. І., Катаранчук Г. Поведінка домашніх господарств України: моделі та особливості регулювання : монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 190 с.
2. Галушка З. І. (ред.). Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки : монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 408 с.
3. Галушка З. І., Нафус І. І. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження : монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с.
4. Галушка З. І., Лусте О. О. Господарський менталітет та національні особливості процесів соціалізації економіки : монографія. Чернівці : ЧНУ, 2017. 264 с.
5. Галушка З. І. Невизначеність як економічна категорія та як середовище функціонування бізнесу. Економіка: реалії часу. 2023. № 1 (65). С. 26–32. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.01.2023.3>

6.

7. Галушка З. І. Соціальний капітал економіки в умовах воєнного стану. *Міжнародна безпека у світлі сучасних глобальних викликів*. Київ : КНЕУ, 2023. С. 286–289. URL: https://drive.google.com/file/d/1t1HQV-e0Vq6Pe_SnjAXZefBAoNrgN09t/view?usp=sharing

8. Галушка З. І., Жук Н. О. Підходи до визначення соціоекономічної парадигми як концептуальної моделі економічного розвитку. *Економічний простір*. 2024. № 192. С. 8–12. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.193.8-12>

9. Halushka Z., Zhuk N. Interconnection of economic and social mechanisms in the innovative model of socioeconomics. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. Vol. 3 (6). P. 23–33. <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240306.02>

10. Ding S., Kolodyazhna A., Halushka Z., Karp O., Tymchak V. Exploring the influence of social environment on mental health, behavioral patterns, leadership development, and interpersonal relationships among youth in a digitalized society. *International Journal of Organizational Leadership*. 2025. Vol. 14. P. 413–425. <https://doi.org/10.33844/ijol.2025.60489>

11. Kyfyak V., Kindzerskyi V., Todoriuk S., Klevchik L., Luste O. The role of economics and management in the development of sustainable business models of agricultural enterprises. *Scientific Horizons*. 2024. Vol. 27 (6). P. 152–162. URL: <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-27-6-2024/rol-ekonomiki-ta-menedzhmentu-u-rozvitku-stalikh-biznes-modeley-agrarnikh-pidpriyemstv>

12. Галушка З. І., Запужляк В. М., Клевчик Л. Л., Лусте О. О., Сторощук Б. Д. Вплив господарського менталітету на соціально-економічний розвиток. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. № 1 (42). С. 283–292. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3670/3481>

13. Лусте О. The formation of Ukrainian economic mentality psychological features in the conditions of command-administrative economy. *Економіка: реалії часу*. 2021. № 4 (56). С. 69–76. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No4/69.pdf>

14. Лусте О. О., Антохов А. А., Клевчик Л. Л. Механізми переходу до інноваційного типу соціально-економічного розвитку регіону. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 1. С. 10–16. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4334>

15. Luste O. Institutional principles of effective business strategy formation. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1998/1926>

16. Галушка З. І., Лусте О. О. Стратегії успішного бізнесу: теорія і практика. Чернівці : ЧНУ, 2021. 260 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/1482>

17. Галушка З. І., Лусте О. О., Грунтковський В. Ю. Стратегічний SWOT-аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища організації : метод. рек. Чернівці : ЧНУ, 2021. 52 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3027>

18. Антохов А. А., Галушка З. І., Запужляк В. М., Поченчук Г. М. та ін. **Менеджмент** : збірник тестових завдань / за ред. З. І. Галушки, Г. М. Поченчук. Чернівці : ЧНУ, 2021. 203 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3136>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний вебпортал. URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України : офіційний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національний банк України : офіційний вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України : офіційний вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
6. Економіка України : науковий журнал. Офіційний сайт. URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>

7. Економічна теорія : науково-теоретичний журнал. Офіційний сайт. URL: <http://etet.org.ua>
8. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України : офіційний вебсайт. URL: <http://www.idss.org.ua>
9. Інститут економіки та прогнозування НАН України : офіційний вебсайт. URL: <http://ief.org.ua>
10. International Monetary Fund (Міжнародний валютний фонд) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.imf.org>
11. Міністерство економіки України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.me.gov.ua>
12. Національний інститут стратегічних досліджень : офіційний вебсайт. URL: <https://niss.gov.ua>
13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний вебсайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
14. The World Bank (Світовий банк) : офіційний вебсайт (сторінка Україна). URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
15. World Trade Organization (Світова організація торгівлі) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.wto.org>
16. Програма розвитку ООН в Україні (UNDP Ukraine) : офіційний вебсайт. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine>
17. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ "Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- ✓ "Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha/>